

Warszawa, dnia 23 października 2015 r.

NEWSLETTER PRAWNY

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1. **Osoba pełniąca służbę w organach bezpieczeństwa państwa**

Osoba, która pełniła w latach 1984-1990 służbę w Zarządzie Łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Wydziałach Łączności Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych, jest osobą, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 15b ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 667 ze zm.) w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1388 ze zm.).¹

2. **Możliwość uznania umyślnego pozbawienia wolności innej osoby za zbrodnię przeciwko ludzkości**

Umyślne pozbawienie wolności innej osoby - **po spełnieniu szczególnych warunków** - może być uznane za zbrodnię przeciwko ludzkości, której karalność nie ulega przedawnieniu, nawet jeżeli nie realizuje znamion czynu zabronionego określonego w art. 118a § 2 pkt 2 Kodeksu karnego.²

3. **Podstawa do zmiany stawki opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej**

Wprowadzony ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 roku o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 173, poz. 1218) **art. 73 ust. 2a pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami** stanowi podstawę do zmiany stawki opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej także wtedy, gdy ustanowienie odrębnej własności lokalu użytkowego w budynku wzniesionym na tej nieruchomości nastąpiło przed dniem wejścia tego przepisu w życie.³

4. **Odpowiedzialność członków zarządu sp. z o.o. za zobowiązania z tytułu wynagrodzenia tymczasowego nadzorcy sądowego**

Zobowiązania z tytułu wynagrodzenia tymczasowego nadzorcy sądowego, niewyegzekwowane od spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co do której oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 Prawa

¹ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., III UZP 8/15, źródło: www.sn.pl.

² Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., I KZP 7/15, źródło: www.sn.pl.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 53/15, źródło: www.sn.pl.

upadłościowego i naprawczego, są objęte przewidzianą w **art. 299 § 1 Kodeksu spółek handlowych** odpowiedzialnością członków zarządu.⁴

5. **Konieczność stwierdzenia tytułem wykonawczym wierzytelności nabywcy licytacyjnego zabezpieczonej na nieruchomości dłużnika hipoteką**

Wierzytelność nabywcy licytacyjnego zabezpieczona na nieruchomości dłużnika hipoteką ujawnioną w opisie i oszacowaniu, przedstawiona do zaliczenia na poczet ceny nabycia nieruchomości, **powinna być stwierdzona tytułem wykonawczym** (art. 968 § 1 w związku z art. 1036 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, dalej: „k.p.c.”). Dotyczy to także wierzytelności zabezpieczonej hipoteką zwykłą powstałą przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 131, poz. 1075), jeżeli postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte po tej dacie (art. 13 ust. 1 powyższej ustawy).⁵

6. **Przedmiot powództwa w sprawach z zakres ochrony wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika**

Przedmiotem powództwa określonego w art. 527 § 1 Kodeksu cywilnego (dalej: „k.c.”) może być **czynność procesowa dłużnika w postaci zgody wyrażonej w postępowaniu o zniesienie współwłasności rzeczy wspólnej** na przyznanie własności rzeczy drugiemu współwłaścicielowi bez ekwiwalentu z jego strony.⁶

7. **Reprezentacja pozwanej wspólnoty mieszkaniowej w sprawie o ustalenie nieistnienia uchwały wspólnoty mieszkaniowej**

W sprawie o ustalenie nieistnienia uchwały wspólnoty mieszkaniowej pozwana wspólnota mieszkaniowa nie może być reprezentowana przez członka jej jednoosobowego zarządu będącego jednocześnie członkiem zarządu osoby prawnej, która zaskarżyła uchwałę. W takiej sytuacji wspólnotę mieszkaniową reprezentuje **pełnomocnik powołany uchwałą właścicieli lokali**.⁷

8. **Zwrot kosztów procesu współuczestnikom formalnym**

Współuczestnikom formalnym (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), reprezentowanym przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, **należy się zwrot kosztów procesu obejmujących jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika**. Sąd powinien jednak obniżyć to wynagrodzenie, jeżeli przemawia za tym nakład pracy pełnomocnika, podjęte przez niego czynności oraz charakter sprawy (art. 109 § 2 k.p.c.).⁸

9. **Podstawa wynagrodzenia przyznanego za opinię sporządzoną na zlecenie sądu przez instytut naukowy**

Podstawą wynagrodzenia przyznanego za opinię sporządzoną na zlecenie sądu przez instytut naukowy są **stawki stosowane w tym instytucie**. Sąd ustala ostateczną

⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 54/15, źródło: www.sn.pl.

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 55/15, źródło: www.sn.pl.

⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 56/15, źródło: www.sn.pl.

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 57/15, źródło: www.sn.pl.

⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZP 58/15, źródło: www.sn.pl.

wysokość wynagrodzenia stosując odpowiednio art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.).⁹

10. Niedopuszczalność drogi sądowej dla wspólnoty mieszkaniowej w sprawie o zasądzenie opłaty za udzielenie komornikowi informacji

Niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa spółdzielni mieszkaniowej przeciwko komornikowi sądowemu o zasądzenie opłaty za udzielenie mu na podstawie art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 790) informacji niezbędnych do prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.¹⁰

11. Przedawnienie roszczenia o opłatę za studia

Do przedawnienia roszczenia o opłatę za studia określoną w umowie zawartej na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 października 2009 roku (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365), w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 , poz. 1198), miał zastosowanie **dziesięcioletni termin przewidziany w art.118 k.c.**¹¹

12. Zwrot kosztów adwokatowi ustanowionemu z urzędu dla strony uprawnionej do alimentów

Jeżeli osoba zobowiązana do alimentów nie została obciążona obowiązkiem zwrotu kosztów, adwokatowi ustanowionemu z urzędu dla strony uprawnionej do alimentów przyznaje się **od Skarbu Państwa** wynagrodzenie ustalone na podstawie § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).¹²

13. Odpowiedzialność odszkodowawcza osób zajmujących lokal bez tytułu prawnego

Odpowiedzialność odszkodowawcza osób zajmujących lokal bez tytułu prawnego, przewidziana w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst Dz.U. z 2014 r., poz. 150 ze zm.), **ma charakter odpowiedzialności in solidum.**¹³

⁹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 59/15, źródło: www.sn.pl.

¹⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 66/15, źródło: www.sn.pl.

¹¹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 67/15, źródło: www.sn.pl.

¹² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 68/15, źródło: www.sn.pl.

¹³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 70/15, źródło: www.sn.pl.

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

1. Straż Pożarna - zasady przyznawania rekompensaty finansowej za służbę w czasie wolnym od służby

Brak prawa do rekompensaty finansowej za okres przedłużonej służby odbytej przed 1 lipca 2010 r. nie narusza art. 66 ust. 2 konstytucji, skoro przepisy obowiązujące w tym okresie gwarantowały strażakowi czas wolny od pracy w postaci płatnego dodatkowego urlopu wypoczynkowego – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który dnia 5 października 2015 r. rozpoznał skargę konstytucyjną J. P. dotyczącą Straży Pożarnej (zasady przyznawania rekompensaty finansowej za służbę w czasie wolnym od służby).

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 2 ustawy z 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, w części zawierającej słowa „w okresie rozliczeniowym bezpośrednio poprzedzającym wejście w życie niniejszej ustawy”, jest zgodny z art. 64 ust. 2 oraz z art. 66 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.¹⁴

2. Wolność sumienia i wyznania

Penalizacja obrazy uczuć religijnych nie narusza istoty wolności wyrażania swoich poglądów, ale wolność tę ogranicza zgodnie z zasadą proporcjonalności – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 6 października 2015 r. rozpoznał skargę konstytucyjną D. R. dotyczącą wolności sumienia i wyznania.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 196 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny w zakresie, w jakim penalizuje obrazę uczuć religijnych innych osób przez publiczne znieważenie przedmiotu czci religijnej, podlegającej karze grzywny:

- a) jest zgodny z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 konstytucji,
- b) nie jest niezgodny z art. 53 ust. 1 w związku z art. 54 ust. 1 konstytucji,
- c) jest zgodny z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.¹⁵

3. Zasady wypłaty świadczeń z pomocy społecznej

Ustalenie osobie charakteryzującej się znacznym stopniem niepełnosprawności prawa do zasiłku stałego począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami jest niezgodne z konstytucją – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 6 października 2015 r. rozpoznał skargę konstytucyjną B. K. dotyczącą zasad wypłaty świadczeń z pomocy społecznej.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- I. Art. 106 ust. 3 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie, w jakim stanowi, że w wypadku wniosku o przyznanie zasiłku stałego osobie całkowicie niezdolnej do pracy, legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i nie mającej innych środków utrzymania, prawo do zasiłku ustala się począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek, jest niezgodny z art. 67 ust. 2 w związku z art. 2 konstytucji.
- II. Przepis wymieniony w części I, w zakresie tam wskazanym, traci moc obowiązującą z upływem 31 grudnia 2016 r.¹⁶

¹⁴ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 października 2015 r., SK 39/14, źródło: www.trybunal.gov.pl.

¹⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 października 2015 r., SK 54/13, źródło: www.trybunal.gov.pl.

4. **Prawo do odmowy wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z sumieniem**

Zakwestionowane przez Naczelną Radę Lekarską sformułowanie „inne przypadki niecierpiące zwłoki” jest zbyt ogólne. Nie pozwala bowiem na identyfikację wartości czy praw konstytucyjnych, wskazanych w art. 31 ust. 3 konstytucji, których realizacja może uzasadniać ograniczenie wolności sumienia – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 7 października 2015 r. rozpoznał w pełnym składzie wniosek Naczelnej Rady Lekarskiej dotyczący prawa lekarza do odmowy wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z sumieniem.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- 1) art. 39 zdanie pierwsze w związku z art. 30 ustawy z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty w zakresie, w jakim nakłada na lekarza obowiązek wykonania niezgodnego z jego sumieniem świadczenia zdrowotnego w „innych przypadkach niecierpiących zwłoki”, jest niezgodny z zasadą prawidłowej legislacji wywodzoną z art. 2 konstytucji i art. 53 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji;
- 2) art. 39 zdanie pierwsze ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim nakłada na lekarza powstrzymującego się od wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jego sumieniem obowiązek wskazania realnych możliwości uzyskania takiego świadczenia u innego lekarza lub w innym podmiocie leczniczym, jest niezgodny z art. 53 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji;
- 3) art. 39 zdanie drugie ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim zobowiązuje lekarza, wykonującego zawód na podstawie stosunku pracy lub w ramach służby, korzystającego z prawa do odmowy wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jego sumieniem do uprzedniego powiadomienia na piśmie przełożonego:
 - a) jest zgodny z art. 53 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji,
 - b) nie jest niezgodny z art. 53 ust. 7 konstytucji;
- 4) art. 39 zdanie pierwsze ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim zobowiązuje lekarza korzystającego z prawa do odmowy wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jego sumieniem do uzasadnienia i odnotowania tego faktu w dokumentacji medycznej:
 - a) jest zgodny z art. 53 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji,
 - b) nie jest niezgodny z art. 53 ust. 7 konstytucji.¹⁷

5. **Spółdzielnie mieszkaniowe; żądanie sprzedaży lokalu w drodze licytacji w związku z długotrwałym zaleganiem z zapłatą opłat za lokal lub rażącym, uporczywym naruszeniem porządku domowego**

Możliwość wystąpienia przez spółdzielnię mieszkaniową z żądaniem przymusowej sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w przypadku długotrwałych zaległości z zapłatą opłat eksploatacyjnych nie narusza konstytucyjnych gwarancji ochrony praw majątkowych – stwierdził Trybunał

¹⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 października 2015 r., SK 19/14, źródło: www.trybunal.gov.pl.

¹⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2015 r., K 12/14, źródło: www.trybunal.gov.pl.

Konstytucyjny, który w dniu 8 października 2015 r. rozpoznał skargę konstytucyjną S.K. dotyczącą spółdzielni mieszkaniowych.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 1710 zdanie pierwsze ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych w związku z art. 16 ust. 1 ustawy z 24 czerwca 1994 r. o własności lokali w zakresie, w jakim przewiduje możliwość wystąpienia przez spółdzielnię mieszkaniową z żądaniem sprzedaży lokalu w drodze licytacji na podstawie przepisów ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o egzekucji z nieruchomości w przypadku długotrwałych zaległości z zapłatą opłat, o których mowa w art. 4 ust. 1, 11 i 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, jest zgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.¹⁸

6. **Brak możliwości wniesienia zażalenia do innego równorzędnego składu Sądu Najwyższego na wydane w konkretnej sprawie po raz pierwszy postanowienie Sądu Najwyższego co do kosztów procesu, o których nigdy wcześniej nie orzekał sąd niższej instancji**

Odmienne potraktowanie stron postępowania o wznowienie pod względem zaskarżalności postanowienia o jego kosztach podyktowane jest przede wszystkim szczególną pozycją ustrojową Sądu Najwyższego jako najwyższej instancji sądowniczej w polskim systemie prawnym, który rozstrzyga sprawy – poza pewnymi ściśle określonymi wyjątkami – w sposób ostateczny, a od jego orzeczeń, co do zasady, nie przewiduje się środków zaskarżenia – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 13 października 2015 r. rozpoznał skargę konstytucyjną E.Z. dotyczącą braku możliwości wniesienia zażalenia do innego równorzędnego składu Sądu Najwyższego na wydane w konkretnej sprawie po raz pierwszy postanowienie Sądu Najwyższego co do kosztów procesu, o których nigdy wcześniej nie orzekał sąd niższej instancji.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 3941 § 3 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia orzeczenia o kosztach postępowania wydanego po raz pierwszy przez Sąd Najwyższy, jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 78 i art. 32 ust. 1 konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 176 ust. 1 konstytucji.¹⁹

7. **Zasady pobierania opłaty egzekucyjnej przez komornika**

Ustalenie jednakowej opłaty egzekucyjnej niezależnej od tego, czy obowiązek opróżnienia lokalu z rzeczy lub osób zostanie spełniony dobrowolnie czy też przymusowo spełniony, oznacza równe traktowanie pod względem majątkowym podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej, a tym samym ich sytuacja nie zasługuje na zrównanie – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 13 października 2015 r. rozpoznał pytanie prawne Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu II Wydział Cywilny dotyczące zasad pobierania opłaty egzekucyjnej przez komornika.

¹⁸ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2015 r., SK 11/13, źródło: www.trybunal.gov.pl.

¹⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 października 2015 r., SK 63/12, źródło: www.trybunal.gov.pl.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 51 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w zakresie, w jakim nie przewiduje odrębnej stawki opłaty stałej za opróżnienie lokalu mieszkalnego z rzeczy i osób w sytuacji, gdy dłużnik po wezwaniu przez komornika dobrowolnie wykonał obowiązek w wyznaczonym terminie, jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 2 konstytucji.²⁰

8. **Gry hazardowe; gry bez koncesji; kary**

Określona w art. 89 ust. 2 pkt 2 ustawy o grach hazardowych kara pieniężna w zbiegu z karą grzywny przewidzianą w art. 107 § 4 kodeksu karnego skarbowego nie jest niewspółmiernie dolegliwą lub nieracjonalną i dlatego nie stanowi nadmiernej reakcji państwa na naruszenie prawa – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 21 października 2015 r. w pełnym składzie rozpoznał pytanie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach dotyczące konstytucyjności karania sankcją administracyjną i karną za nielegalne urządzenie gier hazardowych na automatach.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 89 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych w zakresie, w jakim zezwala na wymierzenie kary pieniężnej osobie fizycznej, skazanej uprzednio prawomocnym wyrokiem na karę grzywny za wykroczenie skarbowe z art. 107 § 4 ustawy z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, jest zgodny z wywodzoną z art. 2 konstytucji zasadą proporcjonalnej reakcji państwa na naruszenie obowiązku wynikającego z przepisu prawa.²¹

9. **Przewlekłość postępowania sądowego**

Rezygnacja przez ustawodawcę ze środków zaskarżenia od orzeczeń w przedmiocie przewlekłości postępowania jest racjonalnym ograniczeniem prawa do sądu i prawa do zaskarżalności orzeczeń wydanych w pierwszej instancji oraz nie godzi w prawa i interesy stron postępowania głównego, ale służy realizacji przysługującego im prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w dniu 22 października 2015 r. rozpoznał połączone skargi konstytucyjne A. H. i SKOK dotyczące przewlekłości postępowania sądowego.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w związku z art. 3941 § 2 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 78 konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 176 ust. 1 konstytucji.²²

²⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 października 2015 r., P 3/14, źródło: www.trybunal.gov.pl.

²¹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2015 r., P 32/12, źródło: www.trybunal.gov.pl.

²² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2015 r., SK 28/14, źródło: www.trybunal.gov.pl.

ZMIANY W PRAWIE

1. **Zmiana właściwości sądów w sprawach o odszkodowanie z OC**

Prezydent podpisał poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 21 kwietnia 2015 r. Ustawa wejdzie w życie po trzech miesiącach od dnia ogłoszenia. W myśl noweli, powództwo o odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wytacza się wyłącznie przed sąd miejsca zamieszkania albo siedziby poszkodowanego zdarzeniem powodującym szkodę albo przed **sąd miejsca zaistnienia tego zdarzenia**. Przelew wierzytelności nie wpływa na właściwość sądu. Fakt, że większość pozywanych towarzystw ubezpieczeniowych ma siedziby w Warszawie, powodował znaczne obciążenie wydziałów gospodarczych Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy tego rodzaju sprawami. Zmiana w zakresie właściwości sądów ma na celu rozproszenie spraw po całym kraju.²³

2. **Nowa zasada: przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza - nie zaś, jak dotychczas, wprost**

Od dnia 18 października 2015 r. **brak oświadczenia spadkobiercy w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza** (a nie jak było dotychczas – wprost). Powyższe nie wyklucza możliwości złożenia przez spadkobiercę, w powyższym terminie, oświadczenia o przyjęciu spadku wprost (czyli z pełną odpowiedzialnością za długi spadkowe) albo o odrzuceniu spadku.

Dodatkowo, wprowadzono instytucje tzw. „prywatnego wykazu inwentarza”, tzn. spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, zapisobierca windykacyjny lub wykonawca testamentu **mogą złożyć w sądzie albo przed notariuszem wykaz inwentarza**. Wykaz inwentarza składany przed notariuszem zostaje objęty protokołem. W wykazie inwentarza z należytą starannością ujawnia się przedmioty należące do spadku oraz przedmioty zapisów windykacyjnych, z podaniem ich wartości według stanu i cen z chwili otwarcia spadku, a także długi spadkowe i ich wysokość według stanu z chwili otwarcia spadku. W razie ujawnienia po złożeniu wykazu inwentarza przedmiotów należących do spadku, przedmiotów zapisów windykacyjnych lub długów spadkowych pominiętych w wykazie inwentarza składający wykaz uzupełnia go. Do uzupełnienia wykazu stosuje się przepisy dotyczące składania wykazu inwentarza. Wykaz inwentarza będzie mógł być złożony u notariusza lub w sądzie. Przyjęcie tego rozwiązania nie naraża spadkobierców na nadmierne koszty związane ze sporządzeniem spisu inwentarza przez komornika (jak dotychczas).

²³ Źródło: Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 21 kwietnia 2015 r. (RPU VII, poz. 3671), Legalis.

Odpowiedniej zmianie uległy też przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie zabezpieczenia spadku, wykazu inwentarza i spisu inwentarza.²⁴

PROJEKTY ZMIAN W PRAWIE

Droższe czynności notarialne

W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad nowelizacją rozporządzenia ministra sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej. Jak píše „Rzeczpospolita”: „Te, przy których minister proponuje podwyższenie maksymalnych stawek taksy, to m.in. sporządzenie testamentu – z 50 do 80 zł, zrzeczenie się własności nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego – z 80 do 130 zł. Przy sporządzeniu pełnomocnictwa także zmieniają się stawki. Jeśli będzie ono upoważniało do dokonania jednej czynności, maksymalna taksa wzrośnie z 30 do 50 zł, jeżeli większej liczby – ze 100 do 120 zł. Nieco wyższe stawki mają dotyczyć sporządzenia protokołu przyjęcia dokumentu na przechowanie. Stawka maksymalna ma wzrosnąć z 50 do 80 zł. Za samo przechowanie dokumentu stawka ma wynieść 35 zł – zamiast 20 zł – za każdy rozpoczęty miesiąc. Proponowana zmiana przy sporządzeniu protokołu zebrania wspólnoty mieszkaniowej to wzrost z 300 do 500 zł. Wyższe maksymalne opłaty mają także dotyczyć poświadczeń: własnoręczności podpisu – 30 zł zamiast 20.”²⁵

²⁴ Ustawa o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 marca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 539), Legalis.

²⁵ Źródło: www4.rp.pl, Katarzyna Borowska, 19.10.2015.